

Ramazan ÖZEL

RENK

MİLLİYET'İN İKİNCİ GAZETESİ • 18 HAZİRAN 1985 SALI • PARA İLE SATILMAZ

İSLAM Şaheserleri

Hazırlayan: NEZİN UZEL

27

Mimar Sinan'ın dev eseri

Selimiye Camii

Sanat tarihçileri, kubbesinin geniş bir alanı örtmesi nedeniyle bu görkemli eseri, "eşine rastlanmaz bir deha örneği" kabul ediyorlar

Cami, klasik Osmanlı mimarisinin en ileri düzeyinde, Kanuni'nin oğlu II. Selim adına yapıldı

Osmanlı padişahlarının on üçüncüsü **Sarı Selim**, Mimarbaşı **Sinan**'a 1569-1575 yılları arasında Edirne'de imparatorluğun en büyük camii yaptırdı.

Klasik Osmanlı mimarlık sanatının en ileri bir noktasında yapılan bu eser, mimarın "ustalık" devrine rastlar. **Mimar Sinan** kendisi hakkında şunları söylemiştir: "Şehzade çıraklığımın, Süleymaniye kalfalığımın, Selimiye ustalığının eserleridir."

Sanat tarihçileri bu yapıda **Mimar Sinan**'ın "çok geniş bir alanı tek kubbe ile örtme" konusunda gösterdiği başarıyı eşine rastlanmaz bir deha örneği sayarlar.

Bütün büyük Osmanlı camileri gibi, Selimiye de çevresini saran sosyal yapılarla birlikte meydana getirilmiştir.

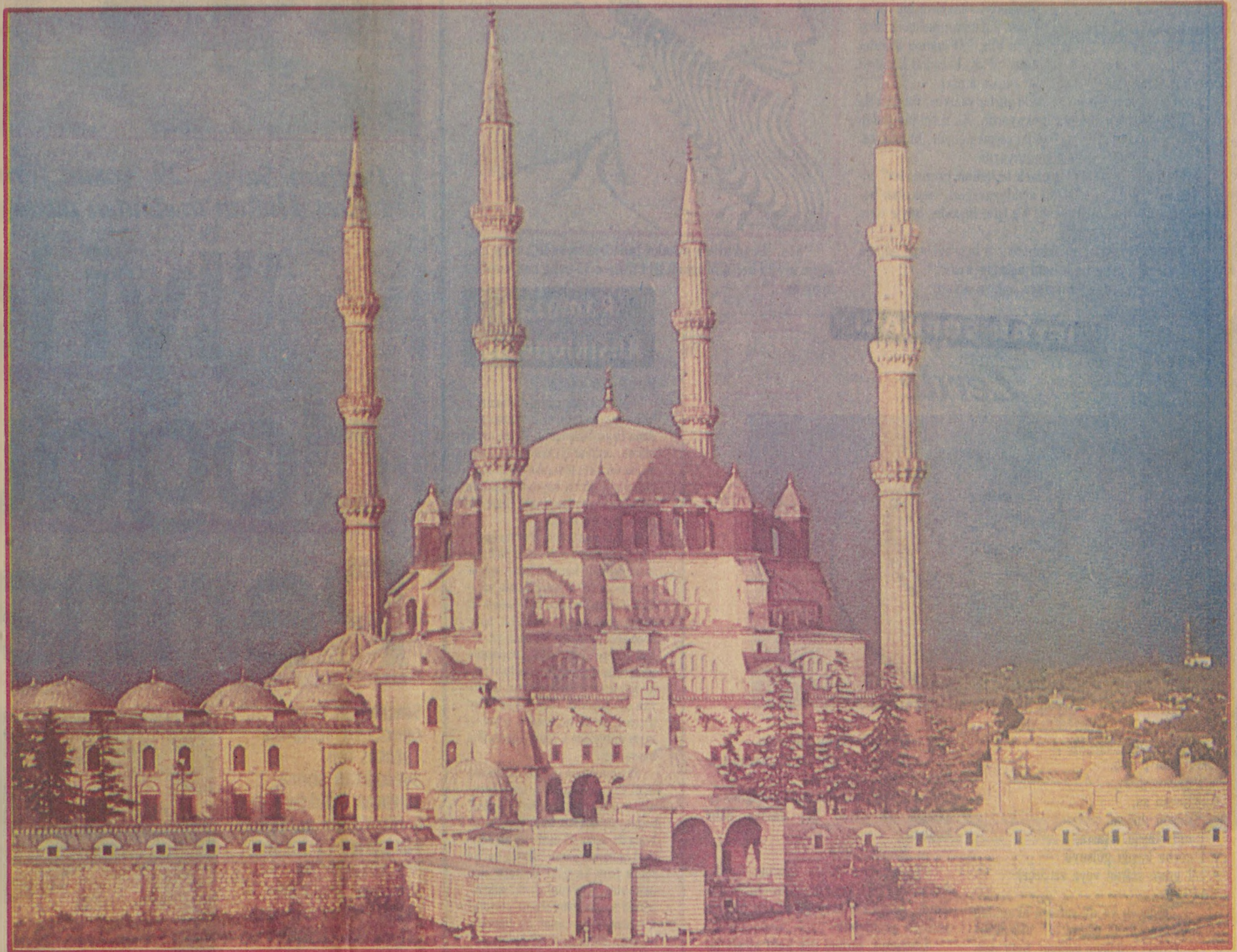
Bir "Dar-üs sibyan", ilkokul, bir

"Dar-ül kurra", Kuran okuma okulu, bir "Dar-ül Hadis", hadis okulu ve bir "Medrese", Selimiye'nin yan kuruluşlarıdır.

II. SELİM DEVRİ

Babası **Kanuni Sultan Süleyman**'dan sonra tahta geçen **II. Selim**, tarihte **Sarı Selim** lakabıyla anılmaktadır. Devrinde tüm devlet işlerini, babasından kalan **Vezir Sokollu Mehmet Paşa**'ya teslim etmişti. **Sarı Selim** tahta geçtiği sırada Osmanlı devleti üç asırlık varlığını tamamlamak üzere bulunuyordu. Bu sırada büyüme devri sona erdi. Bundan sonra Osmanlı devleti gelişmeye ve atılmaya değil, sadece ayakta durmaya çaba harcayacaktı.

Sarı Selim devri, Osmanlı İmparatorluğu'nun dönüm noktasıdır.

Yeniçeriler, Sarı Selim'i saraya almadılar

Osmanlı İmparatorluğu'nun **Sarı Selim** devri ilk büyük Yeniçeri isyanının meydana geldiği devirdir. Kanuni'nin ölümünden sonra tahta çıkan **II. Selim** tecrübeli **Vezir Sokollu**'nun tavsiyelerine ve devlet geleneğine uymayarak askerle yeterince ilgilenmedi. Yeniçeriler babasının cenazesi ile Belgrad'dan İstanbul'a dönen **Sarı Selim**'i sarayına sokmadılar. "Önde ot arabası var" diyerek **Şehzadebaşı**'nda durdular. **Vezir**lere hakaret ettiler. Sonunda Sokollu, padişahı razı ederek askere geleneksel "culüs bahşişi" verileceğini söylemesini sağladı. Bunun üzerine padişah sarayına girebildi.

Kubbeye yakın minareler

Edirne'de Selimiye Camii'nin en göze çarpan özelliği minarelerinin kubbeyle yakın oluşudur. Sinan'ın İstanbul camilerine, özellikle de Süleymaniye'ye alışmış olan gözler bunu ilk anda yadırgarlar. **Sinan**, Selimiye'nin yapıldığı alanın bir tepe olması nedeniyle böyle hareket etmiştir. İstanbul'daki Süleymaniye ise hafifçe yükselen bir yamaçta kurulmuştur. Eski mimarlar yapacakları eserin yerini seçerken dikkat eder, eseri de o yerin özelliğine uydururlardı.

"Halk, padişahlara Allah'ın emanetidir"

Kıbrıs, **Sarı Selim**'in padişahlığı sırasında fethedildi. **Lala Mustafa Paşa** kumandasındaki Osmanlı Kara ve Deniz Kuvvetleri 9 Eylül 1570'te Lefkoşa'ya, Ağustos 1571'de Magosa'ya girdiler. Savaş uzun sürmüş halk sıkıntıyla düşmüştü. Bu yüzden Osmanlılar yerlilerden uzun süre vergi almadılar. (Kaynak: Osmanlı Tarihi, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, III. Cilt, I. Kısım, shf.15) O sırada bir irade yayımlayan padişah, Kıbrıs halkına adaletle işlem yapmasını istiyor ve "Halk, padişahlara Allah'ın emanetidir" diyordu.

Selimiye, sarayın yanında yapıldı

Edirne'de Selimiye Camii'nin yapıldığı yerde vaktiyle **Sultan Yıldırım Beyazıt**'ın yaptırdığı bir saray vardı. Cami bu sarayın Baltacılar dairesi yanında inşa olunmuştur. (Arseven)

SINAN'IN "USTALIK" ESERİ

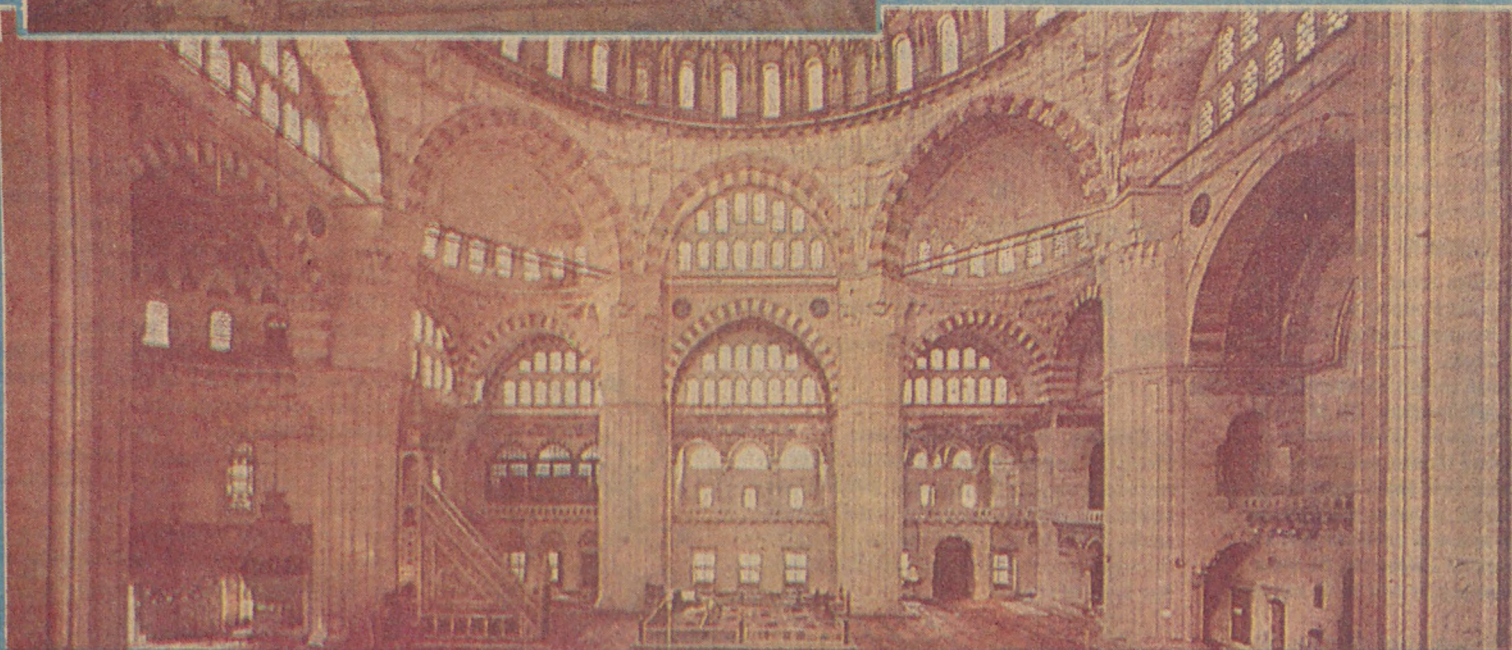
Klasik Osmanlı mimarisinin en büyük eseri 1569-1575 yılları arasında Edirne'de Mimar Sinan tarafından meydana getirildi. Osmanlı Padişahı **Sarı Selim** adına yükselttilen bu eser, mimarın kendi deyimiyle "ustalık" devrinin ürünüdür. Fotoğrafta, Selimiye'nin dış görünüşü yer alıyor.

Osmanlı devrinin en yüksek minareleri

Selimiye'nin minareleri Osmanlı devri minarelerinin en yüksek olanlarıdır. Bu minarelerde yer alan üç şerefeye üç ayrı merdivenle ulaşılır. Birbirinin içinden geçen bu merdivenleri çıkanlar birbirlerini görmezler.

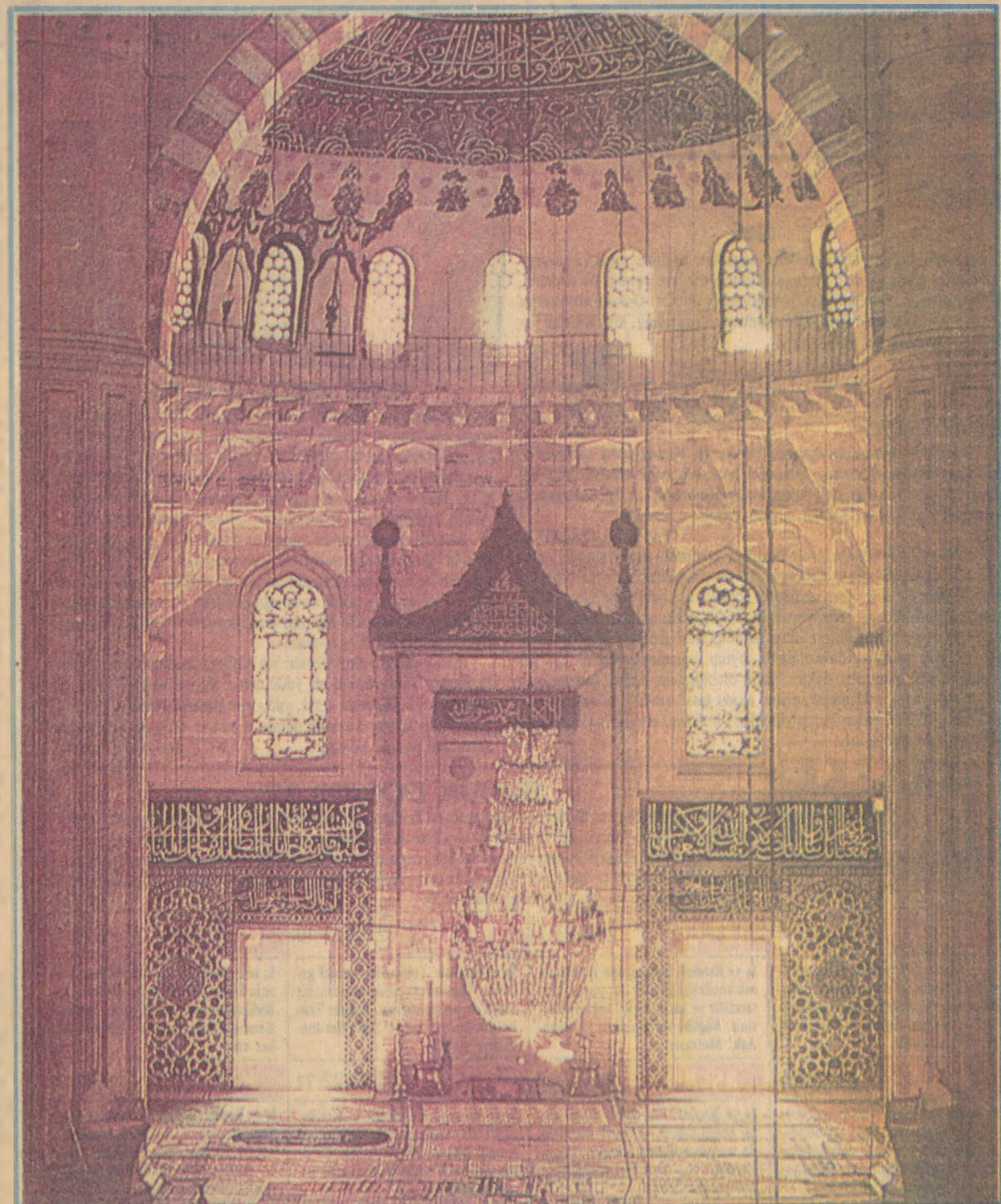
Çinileri, savaş sırasında Moskova'ya götürüldü

Sanat tarihçisi **Celal Es'ad Arseven**'in verdiği bilgiye göre Selimiye'nin çinilerinden bazıları 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi sırasında **General Sokobolev** tarafından sökülerek Moskova'ya götürülmüştür.

**KUBBESİ ÇOK GENİŞ
ALANI KAPLIYOR**

Edirne'de Mimar Sinan tarafından yapılan Selimiye Camii İslam'ın en ünde gelen şaheserleri arasındadır. Bu eserin mimarı, çok geniş bir alan üzerine tek bir kubbe oturtmakla erişilemez bir mimari deha noktasına varmıştır. Fotoğrafta Selimiye'nin içi ve kubbesi görülüyor.

İÇ SÜSLERİ ZAMANLA DEĞİŞTİ

Edirne'de Selimiye Camii'nin iç süslemeleri zamanla çok değişikliğe uğramıştır. 93 Harbi sırasında **Rus Generali Sokobolev**, camii'nin çinilerinden bir kısmını sökerek Moskova'ya taşımıştır. Müezzin mahfelinin tavanında bulunan ters lale ünlüdür. Fotoğrafta camii'nin mihrabından bir görünüm

**Yarın:
Sultanahmet
Camii**

